

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Προς τον Πρόεδρο και τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ

Προς το Προεδρείο και τα μέλη της Κεντρικής Αντιπροσωπείας

Εισήγηση αναφορικά με τις διακηρύξεις των μελετών ΤΠΣ-ΕΠΣ του Α' Κύκλου του Προγράμματος Πολεοδομικών Μεταρρυθμίσεων "Κωνσταντίνος Δοξιάδης"

Αξιότιμοι/ες,

Εντός του έτους, ανακοινώθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας το χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Ανάκαμψης Πρόγραμμα Πολεοδομικών Μεταρρυθμίσεων «Κωνσταντίνος Δοξιάδης» συνολικού προϋπολογισμού 401,05 εκ. ευρώ.

Αντιλαμβανόμενοι την κρισιμότητα της επιτυχίας του εγχειρήματος του μεγαλύτερου προγράμματος εκπόνησης χωρικών σχεδίων στη χώρα, στις 7 Απριλίου διοργανώθηκε από το ΤΕΕ με πρωτοβουλία και την υποστήριξη της Επιστημονικής Επιτροπής Ειδικότητας Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Ανάπτυξης (ΕΕΕ ΜΧΠΑ), διαδικτυακή εκδήλωση με τίτλο "Νέα εποχή για τον τοπικό χωρικό σχεδιασμό", προκειμένου να ξεκινήσει ο διάλογος με την πολιτεία αναφορικά με το επικείμενο πρόγραμμα εκπόνησης Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) και Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ).

Στο διάστημα που ακολούθησε, το ΤΕΕ αναδείχθηκε σε Φορέα Υλοποίησης του έργου, αναλαμβάνοντας τον ρόλο της Αναθέτουσας Αρχής (ΦΕΚ 3527/Β/2.8.2021) των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Σήμερα, με διαθέσιμες πλέον τις πρώτες διακηρύξεις των ΤΠΣ (στις 12/8/2021 προκηρύχθηκαν τα πρώτα 12 σχέδια), η ΕΕΕ ΜΧΠΑ κρίνει σκόπιμο να απευθυνθεί στη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ για να επισημάνει μία σειρά από προβληματισμούς που εγείρουν οι απαιτήσεις των διακηρύξεων και οι οποίες προκαλούν τόσο συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού για τον κλάδο των μελετητών όσο και σοβαρές αμφιβολίες για την τήρηση των απαιτήσεων (χρονικών και ποιοτικών) που τίθενται από το Ταμείο Ανάκαμψης:

- 1) **Η απουσία τεχνικών κριτηρίων και η ανάθεση των μελετών με μοναδικό κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή δεν αποτελεί καλή πρακτική και έχει ως αποτέλεσμα τις πολύ μεγάλες εκπτώσεις από τους συμμετέχοντες με αμφίβολα αποτελέσματα ως προς την ποιότητα των παραγόμενων μελετών. Επιπρόσθετα, δημιουργούνται προβληματισμοί αναφορικά με το εάν οι δημοπρατήσεις των εν λόγω μελετών εμπίπτουν στις εξαιρέσεις που**

προβλέπει ο Ν. 4412/2016, άρθρο 86, παρ. 6, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

- 2) **Η ζητούμενη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια** (μέσος γενικός ετήσιος κύκλος εργασιών των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων μεγαλύτερος από το 100% του προϋπολογισμού (άνευ ΦΠΑ) του υπό ανάθεση έργου) **δημιουργεί συνθήκες μη υγιούς ανταγωνισμού**. Ειδικότερα, δεδομένου του μικρού αριθμού προκηρύξεων μελετών χωρικού σχεδιασμού τα τελευταία χρόνια, με ολιγάριθμα γραφεία να έχουν αντίστοιχες αναθέσεις (π.χ. ΕΣΧΑΔΑ, ΕΣΧΑΣΕ, μελέτες Κτηματολογίου) και τις τεράστιες εκπτώσεις που δίνονταν, ιδίως από την έναρξη της οικονομικής κρίσης μέχρι σήμερα, η συγκεκριμένη απαίτηση **αποκλείει μεγάλη μερίδα μελετητών**.
- 3) **Η απαίτηση για την απόδειξη συμμόρφωσης των φορέων που συμμετέχουν, με τρία διαφορετικά πρότυπα διασφάλισης ποιότητας** (ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2015, ΕΛΟΤ EN ISO 14001:2015, ΕΛΟΤ EN ISO 27001:2013) **δημιουργεί συνθήκες μη υγιούς ανταγωνισμού**. Η πλειονότητα των απαιτούμενων ISO δεν αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες μελετών με αποτέλεσμα να μην συνεισφέρουν ουσιαστικά στην ποιότητα του παραγόμενου αποτελέσματος. Αντίστοιχες προδιαγραφές δεν είχαν ζητηθεί ποτέ στο παρελθόν σε ανάλογες διακηρύξεις μελετών με αποτέλεσμα η πλειονότητα των γραφείων μελετών να μην τα διαθέτει. Επιπλέον, το γεγονός πως τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας δεν μπορούν να αποτελέσουν δάνειο ικανότητας τρίτων, αποκλείει και τη δυνατότητα συμμετοχής μέσω συμπράξεων.
- 4) **Η συμπερίληψη περισσότερων του ενός Δήμου στην ίδια περιοχή μελέτης ΤΠΣ** με συστηματικό τρόπο, αν και προβλέπεται από τον Ν. 4759/2020, **συμπαράσφύρει την αύξηση των προεκτιμώμενων αμοιβών**, καθώς και τις απαιτήσεις σε οικονομική επάρκεια και τεχνική – επαγγελματική ικανότητα, **αποκλείοντας και σε αυτή την περίπτωση μεγάλη μερίδα των μελετητών**.
- 5) Όσον αφορά τα **κριτήρια «Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας»**, ειδικά για τις χωροταξικές-ρυθμιστικές και πολεοδομικές-ρυμοτομικές μελέτες, στην πλειονότητά τους απαιτούν εμπειρία 16-20 έτη, ενώ απαιτείται εμπειρία εκπόνησης συγκεκριμένου αριθμού παρόμοιων μελετών που μπορεί να φτάσει και τις 7 μελέτες. Λαμβάνοντας υπόψη τον περιορισμένο αριθμό σχετικών μελετών που προκηρύχθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, αποκλείεται η πλειονότητα των μελετητών από τη διαδικασία των διακηρύξεων, καθώς είναι πρακτικά αδύνατο να διαθέτουν τόσο μεγάλες εμπειρίες χωρίς να καταφύγουν σε δανεισμό εμπειρίας από γραφεία που δραστηριοποιήθηκαν στην εκπόνηση μελετών σε παλαιότερες χρονικές περιόδους (μελέτες Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης της δεκαετίας του '80 και μελέτες του Ν. 2508/1997 της δεκαετίας του 2000 κυρίως).
- 6) Πέραν των αναγκαίων ειδικοτήτων - μελετητών, για την εκπόνηση των μελετών, οι

διακηρύξεις προδιαγράφουν τη συμμετοχή κάποιων πρόσθετων ειδικοτήτων με συγκεκριμένες εμπειρίες, οριζόντια στις προβλεπόμενες μελέτες. Οι διεπιστημονικές ομάδες μελέτης μόνο προωθητικές μπορεί να είναι, ωστόσο οι διευρυμένες ομάδες θα πρέπει να προκύπτουν από την ιδιαίτερη αντιμετώπιση, χαρακτήρα και ανάγκες της κάθε περιοχής.

- 7) Το γεγονός πως δεν τίθεται περιορισμός ως προς τον αριθμό των μελετών που μπορεί να αναλάβει και εν τέλει να εκπονήσει ταυτόχρονα το ίδιο μελετητικό σχήμα, αναμένεται να επηρεάσει την έγκαιρη και ποιοτική υλοποίηση του έργου.
- 8) Τέλος, είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστεί το πλαίσιο και οι διαδικασίες επίβλεψης. Σύμφωνα με τα οριζόμενα της παρ. 4 & 5 του άρθρου 4 της απόφασης υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ / 69553/2588 (ΦΕΚ 3527/Β/21), οι Επιτροπές Επίβλεψης ανατίθενται και συγκροτούνται με ευθύνη του ΤΕΕ. Λαμβάνοντας υπ' όψη και τη σύσταση του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (ΜΑΧΜ), η οποία επισημαίνεται ότι δεν έχει ακόμη ενεργοποιηθεί, είναι απαραίτητο να συγκροτηθεί ένα συνεκτικό πλαίσιο λειτουργίας, που να συμπεριλαμβάνει έναν ισχυρό μηχανισμό διασφάλισης ανεξαρτησίας, ώστε να μην προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ μελετητών και αξιολογητών.

Εκτιμούμε ότι το ΤΕΕ, θα πρέπει να αναδείξει τα ανωτέρω θέματα, τόσο ως προς το ρόλο του ως φορέας υλοποίησης, όσο και ως προς το ρόλο του ως τεχνικός σύμβουλος της πολιτείας με γνώμονα την επιτυχία του πολεοδομικού σχεδιασμού που θα συνοδέψει τη χώρα μας στον 21^ο αιώνα.

Η Επιστημονική Επιτροπή Ειδικότητας Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης (ΕΕΕ ΜΧΠΑ)